

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.411.3.1.2023

Pan
Krzysztof Kamieniak
Wójt Gminy Szczerców

Urząd Gminy Szczerców
ul. Puławskiego 8
97 – 420 Szczerców

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/002 - Tworzenie i wykorzystanie funduszy sołeckich w wybranych gminach województwa łódzkiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Szczerców, ul. Puławskiego 8, 97 – 420 Szczerców
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Kamieniak, Wójt Gminy Szczerców, od 30 listopada 2014 r. (akta kontroli str. 2-3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa. 2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	1. Renata Cynamon, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/116/2023 z 5 września 2023 r. (akta kontroli str.1)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie funkcjonowanie w okresie objętym kontrolą funduszu sołeckiego w Gminie Szczerców.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wójt terminowo przekazywał sołtysom i Wojewodzie Łódzkiemu informacje o wysokości środków funduszu sołeckiego przypadających sołectwom w latach 2021-2023. Kwoty funduszu obliczono prawidłowo, uwzględniając prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej.

Wójt przyjął do realizacji wszystkie złożone przez sołectwa wnioski w sprawie przyznania środków z funduszu sołeckiego (68 wniosków) i 47 z 48 złożonych wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu. Wnioski przyjęte do realizacji były sporządzone rzetelnie i zawierały elementy wskazane w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim³. W jednym przypadku, z uwagi na wskazanie przedsięwzięcia niespełniającego warunków określonych dla zadań realizowanych z funduszu sołeckiego w art. 2 ust. 6 przywołanej ustawy, Wójt w ciągu 7 od otrzymania odrzucił wniosek sołectwa, co było zgodne z art. 5 ust. 5 tejże ustawy.

Środki z funduszu sołeckiego wydatkowano na zadania określone w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu sołeckim i zgodnie z przyjętym w Urzędzie regulaminem udzielania zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne Gminy Szczerców.

Z 81 przedsięwzięć objętych badaniem Wójt zrealizował 78. W przypadku trzech niezrealizowanych przedsięwzięć pracownicy Urzędu podejmowali działania w celu ich realizacji, jednakże z przyczyn od nich niezależnych (np. brak złożonych ofert na ogłoszone postępowania) wykonanie zadań było niemożliwe. Uwzględniając podejmowane działania brak realizacji zadań nie ma wpływu na ocenę ogólną.

Wójt terminowo przekazywał Wojewodzie Łódzkiemu wnioski o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu, wskazując w nich wymagane dane i kwoty wykonanych wydatków zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28S⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Szczerców funkcjonowały 23 sołectwa.
(akta kontroli str. 5)

Rada Gminy Szczerców, uchwałą nr XLI/368/14 z dnia 25 marca 2014 roku, wyraziła zgodę na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki.
(akta kontroli str. 4)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. poz. 301 ze zm.; dalej: ustawa o funduszu sołeckim

⁴ Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Wójt, do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy przekazywał sołtysom i Wojewodzie Łódzkiemu informacje o wysokości środków przypadających sołectwom, co było zgodne z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu sołeckim. W latach objętych kontrolą wysokość funduszu wynosiła odpowiednio: 929,3 tys. zł w 2021 r.⁶, 1 070,81 tys. zł w 2022 r. i 1 062,1 tys. zł w 2023 r.⁷, a kwoty środków przypadających konkretnym sołectwom ustalono zgodnie z art. 3 ust. 1 przywołanej ustawy. Prawidłowo określono też wysokość kwoty bazowej niezbędnej do wyliczenia wysokości funduszu sołeckiego.

(akta kontroli str. 6-191, 240-249)

W roku 2020 Wójt otrzymał wnioski 22 sołectw, a w kolejnych latach – 23 sołectw. Wszystkie wnioski zostały złożone do 30 września, co było zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim.

W badanym okresie wpłynęło również 48 wniosków w sprawie zmiany przedsięwzięć lub ich zakresu (odpowiednio 13 w 2020 r., 21 w 2021 r. i 14 w 2022 r.)

W okresie objętym kontrolą dwa sołectwa zrealizowały jedno przedsięwzięcie wspólne – tj. malowanie pomieszczeń świetlicy⁸. Pozostałe wnioski składane we wskazanym okresie dotyczyły zadań realizowanych przez pojedyncze sołectwa.

(akta kontroli str.192-205)

Wójt, zarządzeniem nr 78/2016 z dnia 6 lipca 2016 r.⁹, powołał komisję ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego i zobowiązał ją do dokonywania ocen wniosków złożonych przez sołectwa oraz przedstawiania mu rekomendacji. Ocena wniosków dokonywana była na podstawie Karty Oceny Wniosku stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

(akta kontroli str. 226-228)

Wójt wnioski sołectw o przyznanie środków z funduszu uchwalone przez zebrania wiejskie¹⁰ otrzymywał do 30 września każdego roku objętego kontrolą, co było zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim. Wnioski te były sporządzone prawidłowo pod względem formalno-prawnym, tj. wskazywały konkretne przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze sołectwa, wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem, co było zgodne z art. 5 ust. 3 przywołanej ustawy. Po weryfikacji wskazanych wniosków wszystkie zostały przyjęte do realizacji.

Żaden ze wskazanych wniosków nie dotyczył pokrycia wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej¹¹ (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu sołeckim).

(akta kontroli str.192-205)

Zawarte we wnioskach w sprawie przyznania środków z funduszu sołeckiego koszty realizacji poszczególnych przedsięwzięć podlegały weryfikacji merytorycznej przez

⁶ Z uwagi na fakt, iż jedno ze sołectw w 2020 r. nie złożyło wniosku w planie wydatków na 2021 r. przyjętym uchwałą nr XXIII/262/21 Rady Gminy Szczerców z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Szczerców na 2021 r. plan wydatków na przedsięwzięcia realizowane z funduszu sołeckiego w 2021 r. wynosił 878,9 tys. zł

⁷ w trakcie roku budżetowego nie dokonywało zmian w wysokości funduszu.

⁸ W 2021 roku sołectwa Szczercowska Wieś i Rudzisko złożyły wnioski, w których wskazali jako zadanie realizowane wspólnie „malowanie pomieszczeń świetlicy” dopisując przy nazwie zadania informacje o tym, że jest to przedsięwzięcie realizowane z sołectwem Szczercowska Wieś/ Rudzisko.

⁹ Zarządzenie nr 78/2016 Wójta Gminy Szczerców z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie powołania komisji ds. oceny wniosków o przyznanie środków z funduszu sołeckiego.

¹⁰ Do wniosków dołączano protokoły zebrań wiejskich wraz z podjętymi uchwałami

¹¹ Dz.U. z 2017 r., poz. 1897

pracowników Urzędu. Porównano planowane kwoty wydatków z kosztami poniesionymi w danym roku na podobne zadania oraz przeprowadzono rozeznanie cenowe poprzez zapoznanie się z ofertami sklepów internetowych, bądź też telefoniczne dokonywanie zapytań cenowych. Wydruki ofert stanowiły też załącznik do składanych przez sołectwa wniosków.

(akta kontroli str. 229-239)

W trakcie roku budżetowego, w terminach określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim (tj. nie później niż do dnia 31 października danego roku budżetowego), sołectwa składały do Wójta wnioski o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu. Wnioski te były uchwalane przez zebrania wiejskie i zawierały wskazanie nowych przedsięwzięć (w większości w celu zagospodarowania niewykorzystanych kwot), a także – zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim – oszacowanie ich kosztów i uzasadnienie. Wójt, co do zasady, akceptował zmiany o jakie wnioskowano. W jednym przypadku odrzucił wniosek sołectwa, gdyż zaproponowane zadanie polegające na remoncie pomnika „nie wchodziło w zakres wydatkowania środków z funduszu sołeckiego”. Odrzucenie wniosku miało miejsce w ciągu 7 dni od dnia jego złożenia, co było zgodne z art. 5 ust. 5 ustawy o funduszu sołeckim, a jego konsekwencją było niezwłoczne poinformowanie o tym sołtysa ze wskazaniem, że może on podtrzymać wniosek, uchwalić nowy lub złożyć odrębny wniosek z prośbą o wykonanie remontu pomnika ze środków budżetu gminy. Do Urzędu nie wpłynął jednak nowy wniosek sołectwa, ani informacja o podtrzymaniu złożonego wniosku.

(akta kontroli str.192-225)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w Gminie Szczerców zadań związanych z tworzeniem funduszu sołeckiego i rozdysponowaniem jego środków na sołectwa.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego

Opis stanu
faktycznego

W poszczególnych latach okresu 2021-2023 (do 30 września) z funduszu sołeckiego wydatkowano odpowiednio 793,9 tys. zł (90% zaplanowanej kwoty), 924,9 tys. zł (86,4% zaplanowanej kwoty) i 519,2 tys. zł (48,9% zaplanowanej kwoty).

(akta kontroli str. 253-262)

Środki z funduszu sołeckiego wykorzystano prawidłowo¹² i zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu sołeckim, tj. na przedsięwzięcia, które wskazane zostały przez sołectwa w złożonych wnioskach i były zadaniami własnymi Gminy oraz służyły poprawie życia mieszkańców oraz były zgodne ze Strategią Rozwoju Gminy Szczerców na lata 2016-2025¹³.

(akta kontroli str. 274-285)

¹² Na podstawie badania wydatków poniesionych na realizację zadań wskazanych we wnioskach 21 sołectw wybranych losowo. Wnioski objęte badaniem obejmowały 81 przedsięwzięć. Suma zbadanych wydatków: 899,5 tys. zł

¹³ Stanowiącą załącznik do Uchwały Nr XVIII/184/16 Rady Gminy Szczerców z dnia 21.04.2016r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Szczerców na lata 2016-2025 wraz z Planem rozwoju lokalnego na lata 2016-2022

Podczas realizacji przedsięwzięć w Urzędzie przestrzegano zapisów regulaminu udzielania zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne Gminy Szczerców¹⁴, w szczególności:

- postępowanie o zamówienie publiczne poprzedzono zaakceptowaniem przez Wójta wniosku o udzielenie zamówienia na dostawy lub roboty;
- po zaakceptowaniu wniosku przeprowadzono procedurę wyboru wykonawcy¹⁵;
- wyboru najkorzystniejszej oferty dokonywano komisyjnie kierując się ceną;
- wydatkowanie środków przy kwotach nieprzekraczających 10 tys. zł netto potwierdzano stosowną fakturą, a przy kwotach wyższych również umową z wykonawcą/dostawcą.

(akta kontroli str. 263-273)

Gmina z 81 przedsięwzięć objętych badaniem nie zrealizowała trzech zadań, tj.:

- remontu mostu prowadzącego do szkoły podstawowej (wniosek sołectwa Lubiec z 23 września 2021 r.);
- oświetlenia przy świetlicy (wniosek sołectwa Osiny z 28 września 2021 r.);
- oświetlenia ulicznego¹⁶ (wniosek sołectwa Rudzisko z 27 września 2021 r.).

(akta kontroli str. 253-262, 274-279)

Wójt wyjaśnił, że remont mostu nie został zrealizowany, gdyż Szkoła Podstawowa w Lubcu mieści się w budynku dworu, który wraz z otaczającym go parkiem podworskim (w tym również mostem dojazdowym) wpisany jest do gminnej ewidencji zabytków i podlega ochronie konserwatorskiej. Pracownik Urzędu przeprowadzając w marcu 2022 r. rozeznanie w temacie wykonania dokumentacji projektowej na przedmiotowe zadanie otrzymał informację, że wykonanie projektu remontu mostu do szkoły musi zostać poprzedzone uzyskaniem opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz pozwolenia wodno-prawnego, przez co łączny czas potrzebny na przygotowanie projektu i uzyskanie pozwolenia określono na 18 – 24 miesięcy. O trudnościach z realizacją zadania każdorazowo informowany był sołtys, który ostatecznie pismem z dnia 21 września 2022 r. poprosił o przeznaczenie środków funduszu sołectkiego na remont dróg gminnych. Z uwagi na formę przedłożonego wniosku (podanie podpisane przez sołtysa) Wójt skierował do sołtysa prośbę o dostarczenie do Urzędu wniosku w sprawie zmiany przedsięwzięć lub ich zakresu wraz z załącznikami z zebrania wicjskiego. Wskazane w prośbie dokumenty nie wpłynęły jednak do Urzędu.

(akta kontroli str. 229-238)

Oświetlenie na terenie dwóch sołectw nie zostało wykonane, gdyż przeprowadzone postępowanie przetargowe zakończyło się jego unieważnieniem – koszt wykonania zadania wynikający z otrzymanych ofert przewyższał wysokość zaplanowanych środków w budżecie (w przypadku sołectwa Osiny Urząd zamierzał przeznaczyć za sfinansowanie zamówienia kwotę 15 tys. zł natomiast najniższa oferta wynosiła 26,6 tys. zł, a w przypadku sołectwa Rudzisko – oferta z najniższą ceną wynosiła 32,9 tys. zł podczas gdy zaplanowano na ten cel 28 tys. zł). W celu realizacji obu

¹⁴ Przyjętego zarządzeniem nr 11/21 Wójta Gminy Szczerców z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne Gminy Szczerców

¹⁵ Procedura wyboru wykonawcy polegała na rozeznaniu rynku potencjalnych wykonawców, tj. uzyskaniu informacji o oferowanych warunkach zamówienia od co najmniej jednego wykonawcy, przy czym informację o ogłoszonym postępowaniu wysyłano do minimum trzech potencjalnych wykonawców, a przy zamówieniach na kwoty wyższe od 86 tys. netto informację o postępowaniu zamieszczano również na stronie internetowej Urzędu.

¹⁶ Kontynuacja zadania

zadań ogłoszono kolejne postępowanie, które również zostało unieważnione, gdyż we wskazanym terminie nie wpłynęła żadna oferta.

(akta kontroli str. 229-234)

Wójt wyjaśnił, że na etapie planowania wskazanych zadań, tj. we wrześniu 2021 r. ceny wykonania oświetlenia były dużo niższe od tych, które Urząd otrzymał w ofertach, a wzrost cen spowodowany był pandemią i czynnikami ekonomicznymi. Po unieważnieniu pierwszego postępowania sołtysi zostali poinformowani o tym, że oferty jakie wpłynęły przekraczają zabezpieczone środki z funduszu sołeckiego i wspólnie została podjęta decyzja o ponownym ogłoszeniu przetargu.

Gmina nie dokładała środków z własnego budżetu z uwagi na równe traktowanie sołectw, dużą liczbę realizowanych zadań oraz fakt, iż fundusz sołecki stanowi bardzo dużą kwotę w budżecie Gminy (w 2022 r. 1 070,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 239)

Wójt do dnia 31 maja każdego roku objętego kontrolą składał do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego rzetelnie sporządzone wnioski o zwrot z budżetu państwa części wydatków w ramach funduszu sołeckiego, co było zgodne z § 4 ust. 2-3 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku na ten zwrot¹⁷.

(akta kontroli str. 306-312, 315-324)

W latach 2022-2023 Urząd otrzymał łącznie 205 248,87 zł dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2021 i 2022 roku (odpowiednio 96 416,15 zł w 2022 r. i 108 832,72 zł w 2023 r.).

Biorąc pod uwagę kwoty bazowe w Gminie (K_b) oraz średnie kwoty bazowe w kraju (K_{bk}) w latach objętych kontrolą wielkość otrzymanej z budżetu państwa refundacji, po zastosowaniu przez Wojewodę Łódzkiego mechanizmu korygującego (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu), była zgodna z przepisami art. 3 ust. 8 pkt 3 w zw. z art. 12 ust. 3 wskazanej ustawy.

(akta kontroli str. 325)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie środków funduszu sołeckiego w Gminie Szczerców.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

¹⁷ Dz.U. z 2023 poz. 453

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 30 listopada 2023 r.

Kontroler
Renata Cynamon
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

.....
podpis